

Arkivsak

26/13010-1

Saksbehandler

Lin Marie Holvik

Saksgang

Ungdomsrådet

Yrkesopplæringsnemnda

Hovedutvalg for utdanning

Møtedato

01.10.2026

13.10.2026

13.10.2026

Innspillrunde om fremtidens videregående opplæring

Innstilling fra fylkesdirektøren

- Vestfold fylkeskommune støtter Kunnskapsdepartementet i behovet for å gjennomgå dagens fag- og timefordeling i videregående opplæring, for å kunne utvikle et nytt rammeverk for innhold og struktur i videregående opplæring.
- Vestfold fylkeskommune oversender innspill til Utdanningsdirektoratets videre arbeid slik det fremkommer av saksutredningen.

Sammendrag

Fylkeskommunen skal avgi høringsinnspill til Utdanningsdirektoratets innspillrunde om Fremtidens videregående opplæring. Innspillene skal bidra til utviklingen av et nytt nasjonalt rammeverk for innhold og struktur i videregående opplæring, som skal erstatte dagens fag- og timefordeling. Fylkeskommunens innspill til Utdanningsdirektoratet fremgår av denne saken.

Bakgrunn og saksgang

Utdanningsdirektoratet har fått i oppdrag av Kunnskapsdepartementet å gå gjennom dagens fag- og timefordeling i videregående opplæring. Gjennomgangen skal ligge til grunn for utvikling av et nytt rammeverk for innhold og struktur i videregående opplæring. Det nye rammeverket skal erstatte gjeldende fag- og timefordeling, og målet er at rammeverket skal være enklere å forstå, bruke og styre etter for blant annet elever, skoler og fylkeskommuner. Fremtidens videregående opplæring er den neste store strukturelle delen av Fullføringsreformen, Meld.St.21 (2020-2021). Dette er ikke en ny separat reform, men et utviklingsarbeid innenfor Fullføringsreformen. Arbeidet bygger på flere kunnskapskilder.

Saken legges frem for ungdomsrådet og yrkesopplæringsnemnda som gir uttalelse i saken. Hovedutvalg for utdanning fatter vedtak i saken.

Saksopplysninger

Fylkesdirektøren er bedt om å svare på innspillrunde om Fremtidens videregående opplæring (09.06.2026). Utdanningsdirektoratet opplyser at innspillene skal brukes i det videre rammearbeidet med struktur og innhold, og inngår i et utviklingsløp med sikte på formell høring høsten 2027. Frist for å sende innspill er 01.11.26.

Utdanningsdirektoratet deler arbeidet inn i flere faser:

- 2023–2027: kunnskapsinnhenting og forarbeid
→ forskning, skolebesøk, dialogkonferanser og innspill.
- 2025–2028: utredning og utvikling av prototyper
→ Utdanningsdirektoratet prøver ut hvordan et nytt rammeverk kan se ut.
- 2027–2030: utvikling av nye læreplaner og støtteressurser.
- 2030–2033: innføring og implementering.

NIFU/UIO er involvert i et større forskningsoppdrag (Klar 2030) som blant annet skal undersøke hvordan dagens struktur fungerer for en mangfoldig elevgruppe, og hva et nytt rammeverk bør ivareta.

Det er gjennomført innspillrunde med rektorene, seksjonsleder, stabsleder og direktør som ligger til grunn for fylkesdirektørens anbefaling.

Vestfold fylkeskommunes erfaringer og utviklingsarbeid

Fylkestinget i Vestfold vedtok 17. desember 2025 en ny modell for hvordan ungdom i og utenfor videregående opplæring skal følges opp. Målet er at flere ungdommer skal fullføre videregående opplæring og gå videre til læreplass, utdanning eller arbeid. Fra skoleåret 2026-2027 får skolene et tydeligere ansvar for å følge opp hele ungdomskullet, og oppfølgingen skal skje tidligere og mer koordinert enn i dag.

- Elevtjenesten etableres ved alle videregående skoler
- VeiVis – veier til videre mestring etableres i Sandefjord, Tønsberg og Holmestrand.

Endringen er en direkte konsekvens av fullføringsreformen og ny opplæringslov og fyller flere av intensjonene i reformen. Mer fleksible løp og sterkere oppfølging av elever som står i fare for å falle ut. Opplæring og tannhelse har og fått ny organisering og lederstruktur. Målet er tydeligere ansvar, bedre samordning og tettere samarbeid om ungdommene. Endringene følger fylkesdirektørens evaluering av den administrative organiseringen.

Vestfold fylkeskommunes innspill:

Bakgrunn for innspillene fra Vestfold fylkeskommune er Utdanningsdirektoratets arbeid med nytt rammeverk for innhold og struktur i videregående opplæring.

Hovedbudskapet fra rektorer, seksjonsledere, stabsleder og direktør er bred støtte til felles grunnlag i videregående opplæring, med vekt på fellesskap, demokratisk deltakelse, livsmestring og samfunnsforståelse. Samtidig er det et gjennomgående ønske om at innholdet

skal være relevant, praktisk, fleksibelt og ikke redusere betydningen av programfagene eller elevenes mulighet til fordypning og valg. Det etterlyses også tydeligere beskrivelser av flere av de studieforberedende retningene.

Utdanningsdirektoratets utfordringsbilde som er lagt til grunn for arbeidet:

- Felles innhold er ikke reelt felles for alle i videregående opplæring.
- Elever i studieforberedende opplæring er ikke godt nok førebudd til videre studier.
- Fag med få timer pr veke gjør både opplæringa og skolehverdagen oppstykket og fragmentert og kan være til hinder for fordypning.
- Studiespesialisering, som er det største studieforberedende utdanningsprogrammet, gir ikke elevene mulighet til å velge programfag på vg1. Fellesfag, særlig på vg1, blir av mange elever opplevd som repetisjon av innhold fra grunnskolen.
- Strukturen på studieforberedende utdanningsprogram er ikke vurdert med tanke på behov for kompetanse i samfunnet.
- Fag- og timefordelinga blir opplevd som vanskelig å forstå.

Analyse

KI-generert analyse av innspillene fra Vestfold fylkeskommune med direktoratets utfordringsbilde som analysegrunnlag. Punkt og overskrifter viser til dokumentet «Innspillrunde om fremtidens videregående opplæring» (09.06.2026)

I denne saken er en KI-assistent brukt som støtte i deler av skriveprosessen. Alle vurderinger, konklusjoner og innhold er kvalitetssikret av fylkesadministrasjonen

Alle innspill er vedlagt i eget dokument.

Punkt 4. Felles innhold for alle elever i videregående opplæring

- Det er bred støtte til et felles innhold for alle elever på tvers av studieforberedende og yrkesfaglige utdanningsprogram.
- Formålet oppleves som godt, særlig fordi det vektlegger fellesskap, samfunnsdeltakelse og felles referanserammer.
- Deltakerne ønsker at verdier som mangfold, likeverd, solidaritet, dugnadsånd og ansvar for fellesskapet skal synliggjøres tydeligere.
- Et felles innhold kan bidra til økt integrering, felles læringsarenaer og redusert avstand mellom studieforberedende og yrkesfag. Samtidig understrekes det at innholdet må være begrenset i omfang og ikke gå på bekostning av programfag eller yrkesretting.
- Det legges vekt på praktiske arbeidsmåter, differensiering og relevans for elevenes utdanningsvalg.
- Sentrale temaer som trekkes fram er demokrati og medborgerskap, etikk, mangfold, livsmestring, personlig økonomi, beredskap, kildekritikk, digitalt medborgerskap, kunstig intelligens, teknologiforståelse og læringsstrategier.
- Overordnet del bør danne et tydelig grunnlag for det felles innholdet.

Punkt 5. Studieforberedende innhold

- Forslaget oppleves som dekkende, og med sterk vekt på akademiske ferdigheter og forberedelse til høyere utdanning.
- Det etterlyses en tydeligere kobling til de overordnede målene for strukturendringen og større vekt på samarbeid og samhandling.
- Felles studieforberedende innhold kan gi felles forventninger til elever som skal videre til høyere utdanning, større fagmiljøer og mer fleksibel ressursbruk.
- Ulemper som trekkes fram er risiko for mindre spesialisering og behov for å prioritere bort innhold.
- Viktige temaer er personlig økonomi, folkehelse, beredskap, teknologi, arbeidslivkunnskap, entreprenørskap, læringsstrategier, sosiale ferdigheter og selvledelse.
- Det var delte meninger om framtidig påbyggordning. Noen ønsker at dagens Påbygg 3 avvikles og erstattes av et studieforberedende tilbud etter fagbrev. Andre mener det fortsatt må finnes et tilbud tilsvarende dagens Påbygg 3 for å ivareta elevenes valgfrihet og muligheter ved manglende læreplass eller endrede planer.
- Flere peker på mulige konsekvenser for søkningen til yrkesfag dersom påbyggordningen endres.

Punkt 6. Studieforberedende retninger

- **Naturvitenskap, teknologi og realfag:** Positiv mottakelse. Oppfattes som en tydelig retning for elever med realfagsinteresse.
- **Helse, aktivitet og idrett:** Usikkerhet om koblingen mellom helse og idrett. Det stilles spørsmål ved om retningen treffer framtidige helseprofesjoner godt nok. Forslag om alternative navn som tydeligere vektlegger idrett eller folkehelse.
- **Estetiske fag:** Støtte til retningen, men bekymring for bredde, ressursbehov og organisering. Flere ønsker et mer konkret navn.
- **Næringsliv, ledelse og økonomi:** Forslag om å vurdere navn som inkluderer entreprenørskap eller innovasjon. Samfunnsøkonomi og juss bør inngå.
- **Samfunnsvitenskap og historie:** Oppfattes som en god retning, men det etterlyses mer praktisk innhold.
- **Kommunikasjon, språk og medium:** Flere mener retningen er for bred og utydelig. Det ble foreslått å endre navnet og tydeliggjøre innholdet.
- Kunstig intelligens bør inngå som tema i alle studieforberedende retninger.
- Det er bred støtte til at fremmedspråk blir valgbart og knyttes til retningsinnhold fremfor å være et krav for studiekompetanse.

Punkt 7. Regelverk, rettigheter og timetall

- Det er positiv støtte til å legge samisk, kvensk, finsk og tegnspråk inn i ordinær struktur framfor som ekstra timer.
- En mulig ulempe er at elever må velge bort annet innhold for å benytte seg av disse rettighetene.
- Det er støtte til like totaltimetall i alle studieforberedende retninger.
- Flere ønsker et høyere totaltimetall enn dagens nivå, kombinert med mer selvstendig og studieforberedende arbeid.

- Det pekes også på at studieforberedende opplæring bør ivareta både studie- og yrkesperspektiver.

Økonomiske, administrative og juridiske konsekvenser

Saken om innspill til utviklingsarbeidet medfører ingen direkte økonomiske forpliktelser. Etter høringsrunden i 2027, og det videre arbeidet med nye læreplaner frem mot implementering i 2030, vil saken bli lagt frem for ny behandling. Eventuelle tiltak som innebærer økonomiske, administrative eller juridiske konsekvenser, vil bli vurdert og behandlet i egne saker.

Konsekvenser for fylkets klimamål og FNs bærekraftsmål

Saken med innspill til fremtidens videregående opplæring understøtter særlig:

- Bærekraftsmål 3 – God helse og livskvalitet
- Bærekraftsmål 4 – God utdanning
- Bærekraftsmål 8 – Anstendig arbeid og økonomisk vekst
- Bærekraftsmål 10 – Mindre ulikhet

Gjennom styrking av deltakelse i utdanning og arbeid kan innspillene bidra til både sosial bærekraft og økt samfunnsdeltakelse.

Konsekvenser for CRPD

Saken vurderes å ha positive konsekvenser for oppfølgingen av CRPD. Ny og bedre videregående opplæring vil kunne styrke mulighetene til økt deltakelse og fremme samhandling, bedre overganger mellom utdanning og arbeid, samt økt deltakelse og inkludering og like muligheter for barn og unge med funksjonsnedsettelse.

Fylkesdirektørens vurdering

Fylkesdirektøren er av den oppfatning at innspillene fra Vestfold fylkeskommune til Utdanningsdirektoratet gir et godt svar på utfordringsbildet som ligger til grunn for innspillsrunden, og er i tråd med Vestfoldplanen.

Innspillene fra Vestfold viser bred støtte til et sterkere felles grunnlag i videregående opplæring, med vekt på fellesskap, demokratisk deltakelse, livsmestring og samfunnsforståelse. Samtidig er det et gjennomgående ønske om at innholdet skal være relevant, praktisk, fleksibelt og ikke redusere betydningen av programfagene eller elevenes mulighet til fordypning og valg. Dette samsvarer med fylkeskommunenes organisatoriske endringer til både elevtjenesten og VeiVis med fleksible løp, og sterkere oppfølging av elever som står i fare for å falle ut. Det etterlyses samtidig tydeligere beskrivelser av flere av de foreslåtte studieforberedende retningene.

I denne saken er en KI-assistent brukt som støtte i deler av skriveprosessen. Alle vurderinger, konklusjoner og innhold er kvalitetssikret av fylkesadministrasjonen.

Konklusjon/anbefaling

Fylkesdirektøren anbefaler i innstillingen at:

- Vestfold fylkeskommune støtter Kunnskapsdepartementet i behovet for å gjennomgå dagens fag- og timefordeling i videregående opplæring, for å kunne utvikle et nytt rammeverk for innhold og struktur i videregående opplæring.
- Vestfold fylkeskommune oversender innspill til Utdanningsdirektoratets videre arbeid slik de fremkommer av saksutredningen.

Vedlegg:

Innspelsrunde om framtidens videregående opplæring (7) (1)

Framtidens videregående opplæring - innspill

__Strategi for utvikling av nytt rammeverk for innhold og struktur i videregående opplæring__